

כיצד אנו נראים בעיני אחרים

אלי סמסון, משרד החקלאות, ש.ה.מ.

הזמן ועוצמת ההתייחסות; ההתנהגות בעת ההתייחסות והקשר לפוריות.

התנהגות סוציאלית של בקר

★ הבקר כחית עדר: יחסי אס-צאצאים, התנהגות-משחק; התנהגות של פחד; הדירוג החברתי של הבקר והגורמים המשפיעים עליו (גיל ומשקל, גובה, קרניים, גזע וכו').

התנהגות אחרת

★ נוהגי הפרשת צואה ושתן, סקרנות, שינה, אופי, תוקפנות, לימוד ורכישת נסיון (שתייה על ידי לחיצה על לשון השוקת, אכילה במקום קבוע וכו'). השפעת צורת ההחזקה בגיל צעיר על ההתנהגות האמהית והאופי של הפרה הבוגרת. התנהגות בקר בסוגי שיכון שונים. גודל הקבוצות הרצויות והשפעת שינויים בהרכב הקבוצות. ועוד נושאים דומים רבים שאולי כולנו מודעים להם, שיתכן וכמגדלי בקר רכשו בהם נסיון קולקטיבי רב – אולם לא נמצאו לנו אמצעים או עניין או צורך לחקור אותם מחקר פורמאלי רציני.

★ ★ ★

הפרופסור המכובד, שקומתו עולה על שלי בחצי מטר, חייכן ועליז ופתוח – בניגוד גמור לעמיתיו האנגלים המכופתרים, שלא נאה להם להתקרב אל סטונדט זר – התבקש על ידי הדו"שבעון האמריקני הנפוץ ורב המוניטין (גם בישראל) Hoard's Dairyman לערוך סיור בן שבוע ימים בישראל ולכתוב סידרת מאמרים על גידול הבקר שם. בעקבות זאת מבקש הוא ממני לעזור לו בתיכנון הסיור ובקשירת הקשר עם אנשי המקצוע בארץ. כמובן שנועיתי לבקשתו, ועמיתי בארץ קיבלוהו יפה וערכו לו סיור בכל שיש בו עניין לבעל מקצוע: קיבוץ, מחקר, מושב, הזרעה מלאכותית, וכן גם נופים וסיור כללי בארץ הקודש.

אחרי שבוע הוא חזר משולהב, נלהב ושבע

יום אחד אני מוצא בתא הדואר שלי, במקום לימודי באוניברסיטה של רידינג שבאנגליה, מכתבון קטן ונימוסי, ובו מבקש פרופסור אורח מארה"ב, ג'ק אולברייט, להיפגש אתו. קבענו מועד ונפגשנו. מסתבר, שפרופסור זה הינו חוקר בכיר בנושא "התנהגות בעלי-חיים", עם התייחסות והתמחות מיוחדת בהתנהגות בקר. הוא ביצע ופירסם עשרות מחקרים בהיבטים השונים של הנושא ותיעד עובדות רבות הידועות כביכול לכל. להלן אחדים מנושאי עבודותיו.

התנהגות אכילה של בקר

★ במרעה: נוהגים ושעות רעיה; השפעת מזג האוויר, הגזע, הגיל וטעם המזון על האכילה; מהירות האכילה, זמני האכילה, כמות המזון הנאכלת. האם יש לבקר "חכמה תזונתית"? כלומר האם יבחר הבקר את אותם המזונות הדרושים לו פיזיולוגית? האם ילקק מלח ומינרלים רק בכמות הנדרשת על ידי הגוף? האם יבחר את הצמחים שיספקו לו את יסודות המזון?

★ במזון מוגש: העדפה של סוגי מזון שונים; משך הזמן של ארוחות; גורמים משפיעים על תאבון.

★ העלאת גרה: כמה זמן היא נמשכת? באילו שעות ובאיזה תנאים? גורמים המשפיעים על העלאת הגרה.

★ נוהגי שתיה: כמויות וגורמים המשפיעים על השתיה.

★ נוהגי יניקה של עגלות: תדירות; מהירות; כמויות והתנהגות האם והיונק.

התנהגות מינית של בקר

★ התנהגותו של הזכר: החיזור; השענת הסנטר; ההזדווגות; הדחף המיני; מספר המירוקים, כמות הזירמה וכדומה.

★ התנהגותה של הנקבה: ההתייחסות; משך

בישראל", מספר בהרחבה על הרפת של מעגן מיכאל, על 240 פרותיו וצידו ומבניו המשוכללים, על נוהגי ההזנה, החליבה והניהול. הוא משלב גם קצת מידע על חיי הקיבוץ, על שרות צבאי בארץ, על מתנדבים השוהים בקיבוץ ועל התפקידים המקצועיים-אידגוניים שממלאת התאחדות מגדלי בקר בישראל. בסוף המאמר מידע שימושי לכל מי שמעוניין לשהות בקיבוץ – הכתובת של מרכז העליה לקיבוץ בושינגטון.

המאמר השלישי בגליון החגיגי ושמו: "בית לחם הישראלית בחג המולד"! ובו תאור פסטוראלי על ארץ הקודש בימי ישו הנוצרי ובימינו, על חוקי צער בעלי חיים שבכתובים (לא לחרוש בשור וחמור, לא לחסום שור בדישו) והוא מסיים בבקשה: לפי אגדה נפוצה מדברות החיות בליל חג המולד. הוא לא שמע זאת לעולם אך בקשתו מאתנו – תושבי ארץ הקודש – להודיע לו אם שמענו את שיח החיות, וגומר בברכת "שלום" ו"חג מולד שמח". זכינו ותהילת ענף הבקר שלנו מופצת על ידי זרים ורחוקים. אכן המוניטין מחייב.

רצון מסיור נהדר ומבוהל כולו מכך שליד אותו קיבוץ – מעגן מיכאל – בו שהה וכל כך התפעל, חדרה חולית המחבלים בליל הדמים, יומיים לאחר ביקורו.

אחרי זמן מה הוא מבקשני "לעבור" אתו על המאמרים הרבים שהוא כתב – לעתון הקהילה הנוצרית שלו על רשמיו מנצרת ובית לחם, לעתון המועדון החברתי שלו על חיי הקיבוץ ובעיקר על סידרת המאמרים המקצועיים שהתפרסמה בחודשים האחרונים ב"הורד" דיירמך".

שם מאמר ראשון בסידרה הוא: כיצד מטפחים את הבקר הישראלי לחלב, ובו סיפור בראשי פרקים על תולדות התפתחות הגזע הישראלי-פריזי, על ההזרעה המלאכותית (קרוב למאה אחוז של הבקר בהזרעה מלאכותית היא תופעה יוצאת דופן אפילו בארצות גידול בקר מפותחות), על מבחני צאצאים, על גיל הזרעת העגלות, שיעור הברור בעדרים ובעיות פוריות וגילוי התיחמויות. מידע רב היקף, ואוהד מפי חוקרים, מדריכים וחקלאים איתם נפגש. המאמר השני "הרפת של הקיבוץ המוביל

לידיעת הקוראים!

ענף גידול הבקר בישראל משמש זה זמן רב מוקד להתעניינות בעולם הרחב. כתביעת חקלאיים לועזיים נוהגים לפרסם מאמרים, פרי עטם של אורחים שביקרו בארץ – חקלאים, חוקרים, מדריכים ובעלי מקצוע אחרים בענף. מאמרים אלה כתובים לרוב תוך התלהבות מהנעשה אצלנו, מהאנשים שפגשו כותביהם ומהישיג הענף. אך אין מאמריהם חסרים גם ביקורת – ביקורת קונסטרוקטיבית – בתופעות מסוימות שהאורחים נתקלים בהן.

"משק הבקר והחלב" אסף מאמרים אחדים מאלה שהופיעו בשנתיים האחרונות בכתביהעת החקלאיים בשפה האנגלית. על מנת להביא את תוכנם לידיעת חוג רחב יותר, ולמען נדע מה כותבים וחושבים עלינו אורחינו, הדפסנו מאמרים אלה כלשונם בשפה האנגלית, במוסף מיוחד "למשק הבקר והחלב" הנקרא

FROM OUR VISITORS NOTEBOOKS...March 1979

המעוניינים במוסף אנגלי זה יכולים להשיגו במערכת "משק הבקר והחלב".

העורך

